

بهرتیل لهـ ژوودا! . نهژاد عزیز سورم

بهرتیل و بهرتیل خواردن و بهرتیلخـر و بهرتیلخـری ، وهك دياردهيهكي پهيوه ندار بهـشـواويي سيسته مي حوكم و بهـرهـايي ئيداره و ناسه قامگيري قانون و تـكچووني باري ئابووري و كـمهـايه تي و هـگـداكوتاني هـلهـپرستايه تي(ئينتهازيه ت) و خـپرستي و چاونزي لهـراده بهـدر و لهـق بووني بيروباوهـ.. واپـدهـچـ سرداناني لهـ ژگار هـره دـرينهـكانه وه بووبـتـ.

چيرـك نووسي ميسري (مجيد طوبيا)، لهـم بارهـيه وه باسـكي ئامادهـكراوي ساـي 1981 بـاوكردووه ته وه ئهـمهـي خواره وه نوـشـكهـكيه تي: .

لهـم ژگار هـدا بهـ بهرتيل دهـن ، دهـستخـشانه و شيريني و هـندـ جاريـش پاداـشت!

لهـكاتـكـدا زهـماني مهـماليكهـكان اشكاوانه پـي گوتراوه بهرتيل (البرطلة)، مهـسـلا وتوويانه فـانه كهـس بهرتيلي وهـرگرت ، واته بهرتيلخـره ، ئهـو بهرتيلهـش هـندـكـ جار پـي گوتراوه پاداـشت، كه پاداـشتـيش هـموومان دهـزانيـن پتر پهـيوه ندي به بهـخشـش و بهـخشـينه وه هـهـيه .

استيهـكهـي بهرتيلـيش ئهـگـر بهـرتهـسـك و تاكه كهـسي بـ ئهـو بايهـخ و مهـترسيهـي نا بـ..

بهـام كه دهـبـ به دياردهيهـكي گشتي و هـهـموو له هـهـموو ، دياره دهـبـته هـي داتهـپين و تـكچووني شيرازهـي كـمهـ و دهـردـكي كوشنده و پهـتايهـك تهـواوي دهـوروبهـر دادهـگر.

هـزار و سـهـد سا پـشـزايين (حـرحـمـهـب)ي پاشاي ميسر قانـونـيـكي بـ بهرتيلخـري داناوه تيايدا ئيعدامي بـ ئهـو فهـرمانـبهـر و سهـرباز و كاهيـنانه داناوه بهرتيل وهـردهـگر..

دواي ئهـويـش (سييتي يهـكهـم) بـياري بـيني لوت و گوـي ئهـو فهـرمانـبهـرهـي داوه شوـنـهـكهـي له پـناوي بهـرزهـوه ندي خـي بهـكار دهـهـنـ.

بهـگهـ نامهـي تريـش زـرن كه باسي دياردهـي بهرتيل له كـمهـگاي گريكي و ئـماني دهـكهـن ، هـر لهـم بارهـيه وهـش نامهـيهـكي دكتـرا بهـناونيشاني

(به رتيل له زه مانى سو تانه كانى مه ماليك) پشكهش به زانكى قاهره
كراوه...

ئو لښكځيننه به رتيل به سده كانى سهره تاي پيدا بوونى ئيسلام
دهگه ښتهوه ، كه له ناو حاكم و وهزير و والى و كرگرته و
قازيان دا بڼاوبووهوه ، لهگه ټهوهى فهرموده كانى پښغمبر دژى
ئو دياردهيه بوون!

لهم ښووهوه دهگڼنهوه و ده ښن: يه كه مين كهس له ئيسلامدا به رتيلى
خواردب (مغيره بن شعبه) يه كه سا 662ى زايينى والى كوفه بووه ،
ئهمهش له بهگه نامه كانى سهردهمى ئهمهوى دا ئامازهى پڼ دراوه.

له سهردهمى عه باسيدا ، ئهوانهى عوداى وهزارهت و پله و
پايله كانيتر بوون له دهوځهت ، به گه يشتنيان به رتيليان دهدايه
ژنانى كښك و فرمانده توركه كان ، هر به نمونه دهگڼنهوه :
دهرگهوانى خليفه مه نسور ، به سده هزار دينار به ته پښاوى -
عرب - (ياقووبى كوځى داود) لهوهى بىكا به وهزير، ئهوجا هموو
وهزيركى نوښ لايه نگرير و دهوړوبهړى ځى به به رتيل ده ښا و كارى
پڼ ده دان ، به يه هر كاتك ټهوه له فرمانه كه ځى كاركه نار
بكرابووايه ، ئهوانيش نه ده مان ، ئهمهش ببوو به ځى ناسه قامگيرى
ئيدارهى دهوځهت و بڼاوبوونهوهى به دهوځهت و پتربوونى زوځم و
زځرى...

ته نانهت كار به وه گه يشتبوو ، له سهردهمى عه باسيدا خليفه كان
ځښيان به به رتيلخځر تاوانباركراون ، بهو به ځگه (طبرى) له
مژووه كه يدا ده يگڼنهوه و ده ښن: خليفه هادى ههوه ځكى زځرى لهگه
خليفه هاروون دا كه له برى وازه ښانى له جڼښينيه تى هزار
هزار دينارى بدات!

(مه قريزى) ش - ظاهر برقوق - ي يه كه م سو تانى مه ماليكه چهر كه سيبه كان
به وه ښسوا ده كا كه له كاتى حوكم كردنى دا به رتيل به ئاشكرايى
وهرده گيرا و ده درا ، به مهش هرچى ځه زيل و سه فيل و هرچى و په رچى
هه بوو پله و پايله به به رتيل به رده كه وت...

د. ئه حمده عه بدول ځه زاق ، كه خاوه نى ئهوه نامه دكت ځرايه يه له
پښدا باسما ن كرد ، بڼاوبوونهوه و ته شه نه سه ندنى به رتيل له زه مانى
مه ماليكه كان دا زياتر به ده ست بڼاوى و زده ئيسرافى دهگه ښتهوه
، به نمونه ده ښه ټاهه ننگى خه ته نهى كوځى سو ټان (قايتبه باى) حه فت
ځځ و حه فت شهوى خاياند و هموو قاهره تڼدا ځازانرا بووهوه ،
يا وهك (ئيبنى ئه ياس) ده ښن: ځځ و شهوى جځر ځ بوون ، نه
ديترابوون ، نه له بيرده چنهوه!

هه‌ند جار ئیش و کار و پله‌و پایه‌ی ئایینیش به‌رتیلی تدا دراوه ، وه‌ک ئه‌وه‌ی (م‌ح‌ی الدین النقیب) شه‌ش جار‌ان له‌سه‌ر یه‌ک به‌زه‌بری به‌رتیل کراوه‌ته‌وه به قازی.

له‌دوا دواکانی (1051)ی زاینیشدا ، خه‌کی هه‌بوو به به‌رتیل ته‌نانه‌ت ده‌گه‌یشه پایه‌ی سو‌تانی‌ش! هه‌ر به نموونه‌: (الغوری) ناو‌ک له شه‌ست سا‌یدا بوو به سو‌تان له‌کات‌کدا و‌ات سه‌یار و ده‌یار که‌وتبووه‌وه سه‌ر ساغه ، کابراش له ک‌کردنه‌وه‌ی چه‌شنه‌ها باج و سه‌رانه قسوری نه‌ده‌کرد.

به‌لام له هه‌موویان خ‌شتر که هه‌ر مه‌قیزی له پ‌شه‌ته‌کانی سا‌ی 1427ی زاینی دا ده‌گ‌ته‌وه ووداوی کابرای که‌چه‌ه: گوايه و‌ژ کابرایه‌کی که‌چه له جزوری سو‌تان دا ک‌اوی له‌سه‌ر داده‌که‌ل و که‌چه‌یه‌که‌ی ده‌رده‌که‌و ، به‌مه‌ش ده‌به‌ته مایه‌ی پ‌که‌نینی دانیشه‌تووان ، ئیتر کابرا هه‌ل ده‌ق‌زه‌ته‌وه و ت‌کا له سو‌تان ده‌کا بیکا به سه‌ر‌کی که‌چه‌ان.. سو‌تانی‌ش له قا‌بی گا‌ته‌دا ده‌ه‌ باشه له‌م‌ه‌وه ت‌ سه‌ر‌کی که‌چه‌انی!

به‌مج‌ره کابرا ده‌به به گه‌وره‌ترین به‌رتیلخ‌ر و له‌وه‌ش ه‌ت ده‌کا ، پایه‌ی به‌وه‌ی سه‌ر‌کی که‌چه‌انه به‌کارده‌ه‌ن و هه‌رچی که‌چه‌ی و‌اتییه باجی ده‌خاته سه‌ر و حه‌وا‌یه‌ی باخه‌ی ده‌کا ، تا ئه‌وه‌ی باره‌که ته‌واو ده‌ش‌وو و و‌ات ده‌ش‌ه‌ژ و هه‌رچی که‌چه‌ه هیه ناتوان له‌ترسی سه‌ر‌کی که‌چه‌ان سه‌ری خ‌ی بخور‌ن! به‌اده‌یه‌ک ده‌گاته ئه‌وه‌ی سو‌تان فه‌رمان بدا جا‌بدن : ئه‌ی که‌چه‌ه‌کانی و‌ات له‌مه‌ودوا ده‌توانن به ئاسووده‌یی سه‌رتان بخور‌ن.

پاش د سا ، ه‌ب‌ژاردن‌ک ب‌
ن‌عر‌تی ق‌ومی. . عوسمانی حاجی

مارف

[illegible]

بـگـوـئـیـم نـا مـا ر ی کـه مـسـیـه نـی هـمـیـشـه بـیـز ا ر د نـه کـان ، زیـا تـر لـه ۲۳ مـلیـن هـا و و لـا تـی هـن کـه نـا و یـان لـه لـیـسـتـی دـه نـگـد ا ر ا نـد ا یـه ، بـه سـم هـم ر لـه سـم ر تـا و و نـه و و ئ ا ش کـرا بـو تـه نـه ا ۶۰ یـان کـا ر تـی بـا یـم تـریـان و و ر گـر تـو و ، و ا تـه زیـا تـر لـه ۹ مـلیـن هـا و و لـا تـی هـم یـه کـه لـه ۴۰ دـکـا ت پـه ش دـسـتـپـه کـر د نـی پـر سـی هـم بـیـز ا ر د ن مـا فـی دـه نـگـد ا نـیـان لـه دـسـتـد ا و ، و ا تـه نـه و لـه ۴۰ یـه بـه شـد ا ر بـو ا ن لـه سـم ر حـسـا بـی ۱۴ مـلیـن کـرا و و نـه کـ ۲۳ مـلـیـن . ؟ !

جگہ لےوےش لایہ نہ دے سہا تدار کان پار و وزے کی زری خے یان بہ
 بہ رز کرد نہ وے ئاستی بہ شدار یکردن لے ہہ ہزار دنی ئے نجووم نی
 پار ہزگا کان خے رج کردو، بہ تایہ تی یے کتی نیستمانی لے کے رکوکدا،
 ئے وے کی کے بہ دوای ئم ہہ ہزار د نہ شدا ون و ئاشکرایہ، داہا تو کے کی
 کی نا بہت لے کے تایہ ہنان بہ و دے خے ناسہ قامگیر یہ سیاسی کی ک
 عہ راق پیدا تہ دے پے ت، چونکہ ہشتا بہ دے ست گے ندے پی کی بہ ربہ او
 ململانے دینی و تائفی و نہ تے وے وے دے نا نہت، کے بو تے ہے
 وے رانکردنی ژ یانی خے ک و وے رینی فہ رمیہ تی ئے م کی سہ راسہ ری ک لے
 سایی دے سہا تی میلش یادایہ۔ جگہ لے وےش زہ رینے دانیشتوانی عہ راق
 ہیچ فہ ناء تے کیان بہ و ئے مانے نیے ک لے دوای سایی ۲۰۰۳
 دامہ زراون۔

په گڼه فېرمې ناوچه جېناکه که کان- له وانه ش که رکوک، تلعه فېر،
حېمدانيه، شېنگال، زېممار، مخموورو خان قين ململاندېه کی گڼه فېرمې
له سېره، که رکوک و به شېک له سې پارېزگاري دیکه ی باکوور که به
"ناوچه ی جېناکه" داد نرېت، د خې که تايي ئېم ناوچانه که هېردوو
حکومې ته فیدراي عېراق و حکومې ته هېرمې به به شېک له ناوچه ی خې يانی
د زانن، به یې پرسي ئیدارېدانی هېبېژاردنی ناوچه جېناکه که کان به ته
چې قې ململاندې سياسي نه وان هېرمې کوردستان و حکومې ته فیدراي،
سې بارېت به به بېوې بردنی ئېو ناوچانه به شېوازېه کی غېرې فېرمې
دېبېستنه و به به شېرعيې ته هېبېژاردنه و، به مام گڼه رنې نېه ئېم
شېرعيې ته پارېزراو بهت و بچېته سېر، له حېته ی ململاندې توند و
نه خوازراودا هېچ حسابېک به هېبېژاردن ناکرېت.

هېبېژاردن له م ناوچانه هېمېشه د رفته تېک بوو به لايې نه سياسي کان
و هاوېه يمانېته کان له به رزکردنه وې ئاستي گوتاري تايغه گڼه ري و
دې مارگيري نه ته وېي، واتې بېنگدانه وې بانگې وازو نه عرېته ی قېومي
و تاييفې به ئامانجې گې ياندنی دېنگدېر به سندوقېه کانی دېنگدان، له
پېسې هېبېژاردندا زېرېه لايې نه کان و کاندیدېه کانيان ئامازې به
بوونی که مېگېه کی مېدنی و گېشېسې ندوو ئېدن! له واقعېدا زېرينېه
دېنگدېران له سېر بنېمې ئاراستې نه ته وېيېان تاييفې دېنگ به
کاندیدو لیستې کان دېدن، نه که له سېر بنېمې بېوانامې يان بېرنامېه
سياسي و هاوېه تيبون، گوتارېه کانی بافل تايې بانی زېر به حېماسېو
له وېدا بېرجه سته ی کردنه و که که رکوک قودسي کوردستانې و شاري
کوردانه!، که له وبارېه وې کارېگڼه ري خې دانا له سېر هېست و مېزاجي
لايې نگران و دېنگدېراني يې که ته.

دانيشتوانې ناوچه جېناکه که کان به دېست که شېه یه کی لايې نه
سياسيېه کانه و دېنه، چونه نوېنېرې کان له سېر بنېمې
جېختکردنه و خېناسينيان له سېر پاېه ندبونيان به نه ته وېه کی يا
تائفېه کی، به یې دېبنې بېوې ساو سېرچاوه ی دژي پېکه وې ژيان، هېر
بېرپرېسېک پېش هېموو شته که به خېمې پېشکه شکردنی خزمې تگوزاريېه ی
به دېنگدېراني سېر به نه ته وېه کی و تائفېه کی خې، ئېمېش بوو ته
هې ته کچوونی دېخې ئېمنې وېرېه سته کی سېر کېه له بېردېم
دېسته بېرکردنی سېلامې ته هاوېه تيانې مېدې نيدا.

جېري ئېم هېبېژاردنه بېخې بېه یې ئېو دېدن که پرېسېه کی قورس
و گڼو دېرئې نجامېه کی ناشايسته دېبېخشنې دانيشتوانې ئېو ناوچانه،
له هېمانکېتدا ئېنجومېه ی پارېزگان دواي تېواو بوونی پرېسېه
هېبېژاردنه کان بېوېه ووی که مېه که ته حېدای نوې دېبنېوې. له رېو
مامېه نه کردن له گېه هاوېه ته له سېر بنېمې هاوېه تيبوون و کارکردن
له سېر بنېمېه ی نېته وېه تاييفې که شېه ی زېر له سېر ئاستي

کاملاً یکتا و سیاسی له ناوچه جڼاکه کڼکان دروست ده کات. واته ټولگي کښکاني ناوچه جڼاکه کڼکان به تايده تي له کړکوک، کښک نائمني کي ټاکامي کښکي سياسي، له واکدان و چاندني دوبرکي نه ووي و تائي، که بانگ وازکاني يکتتي نيشتماني به دواي شکستي بزوتنه وي کورداي تي له ۱۶۱ ټکته بهر ۲۰۱۷، له هم بزاردن دا به ټراستي دوبار دهم زردکردنه وي هه گيرساني شوي قوميه، بهام زياتر په دچيت سيناريه يکتي دروستکراوي ټگ په دراوه به بانگ شوي هه بزاردن.

يکتک له مټرسيه ديارکڼکان که په يو ندي به قه ناغي دواي هه بزاردن وه هه ي، ټگ په پکها ته ناوخته يکتکان نه توان له ماو يکت کورتدا بگ نه ککک وتن له سر دا به شکردني پارنگارو په ستکاني تر، ټو د به ته هه زيادبووني بارگرزي و ټاسايشي که مټ ي ټيش ده خا ته مټرسيه و. جگ له مټرسيه کاني ده ست و ورداني درکي له ناوچه جڼاکه کڼکان، به تايده تي ده ست و ورداني تورکيا و ټران له کړکوکدا.

جگ له و ش هچ ټه ندي يکت هابش له ناو ټم هه رمان دا ني له سر چه ني تي به کاره ناني ټو بودجه ي به به و و بردن کيان ټرخانکراوه، ټاشکرايه گه ندي يکت سيستماتيکي ټيداري له ماو ټو ده سا دا ټواو سا يي کردو، که به س دان هه بزاردن پاک نا به ته و.

گه له هم هه بزاردن دا که مټ له سر کړکوک ابو ستين، به تايده تي له چه ني تي ده وري يکتتي نيشتماني و ملمانني له گ ټ لاي نه کاني تر و چوني تي بانگ شوي دمارگيري نه ووي به هه بزاردن، ټاسته ټاکام کي ده ستکوت و سرکوتنه کي به يکتتي نيشتماني نيشاندان، بهام ټم ده ستکوت و سرکوتنه، له دم ده خ ناله بار ي عراق و ده خي ټستاي کړکوکدا، جگاي ټي امان و پرسيار؟ له لاي کي تريش و ټتوانين به ټين جړک د رگاي کي به يکتتي کردو که به ش و يکت کاتيش بهت خي له بنه به ست و پاشکشي يکت گور پاراست، له هم هه بزاردن دا يکتتي نيشتماني تواني به گم و و قومار کي گور و خړج کي زړ و له م يدان کدا به او ستاوي خي اگرت، ټو و له م نه و دا په ويسته قس له سر بکرت، ټم شانسه چي بو جار کي تر ده خ ک فرسه ټکي تري داي و به يکتتي له و قه يران دا گه به ماو يکت کيش بهت سر به نه ته در و و له به رام بهر پارتي ديموکراتي کوردستاندا نيشان يکتي په شر وي به قازانجي حزب کي په کت.

ټم ياري ي يکتتي له م يداني هه بزاردن ټنجوم ني پارنگاي کړکوکدا، ټاشکرايه يکتلايه نه و به پشتيواني و به ککوتني تايده نه بو.

گەر بگه‌یینه‌وه به ئه‌و ئاراسته‌یه‌ی ده‌سه‌ڵاتی لایه‌نی شیعه‌ی سه‌ر به‌ئه‌وان له‌ به‌لادستان به‌ سه‌ر حکومه‌تی عێراقدا، له‌هه‌مانکاتدا هه‌وه‌ی ناوه‌ندبونه‌وه‌ی عێراق به‌ به‌لادسته‌ی چوارچه‌وه‌ی هه‌ماهه‌نگی، هه‌روه‌ها له‌لایه‌کی ته‌رۆه‌ لایه‌نگری یه‌که‌ته‌ی نیشتمانی به‌ که‌ماری ئیسلامی ئێران و لایه‌نگری یان به‌ده‌نگی له‌ به‌رامبه‌ر نه‌خشه‌و سیاسه‌ته‌کانی چوارچه‌وه‌ی هه‌ماهه‌نگیدا، به‌شکه‌ک بو له‌وه‌ قه‌یرانه‌ی که‌ یه‌که‌ته‌ی به‌ مملانه‌ی له‌ به‌رامبه‌ر پارتی و تورکیادا ته‌وه‌گلابو، یان له‌ به‌رامبه‌ر بنه‌سته‌یه‌که‌دا ده‌سته‌وه‌ستان له‌ چاوه‌ڕوانیدا بو.

ئەم ھەببىژاردنەى ئەنجومەنى پارىژگان لى كۆركۆ ئۆ ھەل ئايتونى بو، كە يەككەتى بتوانى بى كۆكۆتن لىگە ئىران و چوارچەوى ھەماھەنگىدا بگاتە ئۆ ئىجامەى جادەى بى چەكەن و گەپى سەوزى بى ھەكەن، گەر ھەر جەر بانگەشەىكى بىرقەداربەكەت لىسەر كۆركۆ ئەم “ھەببىژاردنە” دا ناچەتە بابى لىپرسىنەو، چۈنكە ھەم ئىران و ھەم چوارچەوى ھەماھەنگى وەكەكۆمەتى ئىردەغان ھەسەن بىرامبەر بىوۋى كۆركۆ قودسى كوردستان بىتە، بىيە لىم ھەببىژاردنە جگە لى چاوپەشى لى دروشمەكانى باقىل، چاوپەشى لى سەرىپەچى و ساختەكارىپەكانىش كرا، تا يەككەتى بى ئىجامەكى وەھا بىتە دەرەو وەكە پاداشتەك قەرەبوى تەواۋى خەمەت و ھاۋكارىپەكانى چەند سەئەى بى كەمارى ئىسلامى و كۆمەتى ئەراق بى بىكەنەو، بى مانا يەك ئەم ھەنگاۋ لى ناۋكەكى خەيدا سەسەتەكە لى بىرژەۋەندى ئىران و كۆمەتى عىراقە، لىلەكى تىرەشەو بىم شىۋەى گورزەكى تىرەدەن لى پەگەى پارتى و پاشەكەشەىكى لىسەر توركىاش تەماركەن.

بە و پەوانەیی لەم ھەبژاردنەدا یەکەتیی سەركەوتنەکی بەدەست ھەناوە، ناتوانە سەنگی مەحەك بەت بە دەسكەوتی تر، لەسەر بنەمای دەخێك كە ناوچەكە و عێراقی پەداتەپەك دەبەت، یەكەتیی ناتوانە ئێستگەیی تر بە گەوانەوێ پەگەیی نفوزی خەیی لە بەدەست بەنەت، لەنەو ئوتی ئە و ئاگە و مەملانە سیاسیانەیی لە ناوچەكەدایە، لەبەرامبەر ئە و قەیرانەش كە بەگشتی بزوتنەوێ كوردایەتی ھاوشانی ئە و پەشەت و ئاگە و گەوانەیی لە ئاینەیی ناوچەكەدا دەرگیر بووە، ئەم ھەنگاوێ یەكەتیی لە كەركوكدا ناتوانە لە و قەیرانە گشتییە بزوتنەوێ كوردایەتی دەرەزبان كات.

ئەگەر ئۇ ھەيلى بىر دەۋامى ئىم پاداشتەدا، يەكەتتى تا
بەستەننى پارىزگاي كەركەش بەدىارى وەرگەت، بەئام كەركەك
وېك ئۇ شارە دەمەنەتە وەك ھەزە كەدارەكانى حكومەتتى عەراق
بەئەۋى دەبەن، ئۇ پارىزگارەش دەبەت بىر خەمەت سەسەتەكانى ئەرەن
و چوارچەۋى ھەماھەنگەدا مەۋجەكەي وەرگەت، ئۇمەش بىر ئاكەمدا
قەبەزەكانى يەكەتتى بىر كەركەشدا دەخاتەۋە ناۋ قاۋغەكەي خەي.

پښتانه د کورنۍ ناساندي څه مانې فښتني پردې کان له هېولېر به وېچو

نوموتې څو شلمه رڼه وټي 2023\12\23 به ئا مادې بووني ژمارې يې
نووسېر و څه مانووس و له ناوې ندي څېښېرې مېم و زين له هېولېر
پښتانه د کورنۍ ناساندي و بېاوېرې وې څه مانې فښتني پردې کانې
څه مانووس د شاد کاوانې بېاوېرې وېچو.

څه مانې فښتني پردې کان څه مانې يوتې بياي څې يا يې و ټکې به
ټاين و فېلسفې و مېژووي سياسي کړاو، څه مانې کړې براوې پېښې کې
څه مانې له قيم فاوندېشن به ساې 2023 څه مانې فښتني پردې کان
سېرچېم بندې ما و پېکها ټکې کانې څه مانې باوې ټکې کشکا ندوو، له کاتي
بېاوېرې وې هېوې څه مانې کړې سېر ټاسټي ناوې ندې کانې ئې دې بې
کوردي و ځېرې بې و ئېنگيليزيې وې له بارې وې نووسراوې و
دېنگدانې وې کې گېورې بې دواي څېدا هېناوې.

له ميانې کې کېدا له لايېن هاوکار جميل مام ستاي زانکې سېلاحي ددين
انانې کې ورد و ئېکاډيمي به کړا و تيشکې خستې سېر لايېنې
شاراوې کانې څه مانې کړې. هاوکار جېميل ئې مې خستې وې څه مانې
فښتني پردې کان به خوېنډريکې ټاسايي نې نووسراوې و بېکو
پانتايې کې زېرې به توېژېران له کېرې رانې زانستې و ئېکاډمي
ټېر خانکړدوې و سېرچېم هېندې جياوازې کانې له څېگې تووې به ئې وې
توېژېران بتوانن له وانگې جياوازې وې توېژيندې وې له بارې وې بکېن.
هېروې ها ئې مېشي گوت: کې څه مانې فښتني پردې کان به ټېواوې شېوې
ټکېکنې کې مانې باوې ټکېرې ټوې و بندې ما کانې ټاين و فېلسفې و
عيرفان و دېروونشېکاري و ټکې کشکا ندوو و پې له مېر و کېد و وېنا
و وېياي نوې و به ئايندې سازيې ژيانې مرې قايې تي هېي.

نوم مام ستايې زانکې به پيوستې زانې هېرچې زووې ئېم څه مانې
بچې ټې سېر زمانې کانې دېکې جيهان خزمې ټکې گېورې به ئې دې بياتي
څه مانې کوردي و جيهانې به گشتي دېکات.

څه مانې فښتني پردې کان، څه مانې کې فرې هېندې ساديستي، مېژووي
سياسيې، دېرووني و فېلسفې عرفانيې، کې ټېدا کوشتن و دېسېات

و ململانی مانوو، پکھاتی ساری کی مانوکی۔ هروها باس ل دروستبوونی میتل لژیا و ئایینک دکات، ک دواي کتای هاتنی ئایینکان بانوی ئهلی حق و کتبی قینات ک ل س ل و وکانی سوور و ش و شین، پکھاتوو و همان ب فلسف و سیستم و دسات.

دشاد کاوانی نووساری مانوکی ش ل باری مانوکی و دت: ک مانوکی ل تکنیک و زمان و کارک تارسازینی ب ت و اوی جیاواز ل مانوکانی ک تائستا نووسراو ت و . مانو فینی پردکان باسی س رداوکانی ئ نفال و ک م کوژی و ووخانی پردی گ یشتنی نوان مر فکان دکات و درد و نهام تیپکانی ک م گ ی مر فای تی خست ت و . ل ک تای ک ک ک شدا ل لاین مانووس واژوو ل س ر کت بکان کرا .

کتابی ژنځ لهره نگی ئاو . ستار ئحماد

سهلام سهعید .. ماوه یه کی زځره درځی نه کردووه له خزمهت کردنی وشه ی کوردیداو چا پکراوه کانی گهواهی ده ری ئهم راستییهن .
کتابی ((ژنځ لهره نگی ئاو))

یه ککه له بهرهمه جوانه کانی کاک سهلام سهعید ، که سا ای 3014 له سر ئهرکی کاک ... سځران سهعید چا پکراوه و ژماره ی سپاردنی 1833 ی بهرځوه به رایه تی گشتی کتبی به گشتییه کانی پیډراوه .

به شیعره کانی ئهم کتبی به دا چوومه وه . بینیم غوربهت و ته نیایی و نا کامی بهرځی شاعیریان گرنوووه به جځی له رسته ی کورت و ساده و به مانادا ، شاهیر با ځا گهردانی عشق و پاکی و ئهمه ک و لکبځان ده بځت . ههرچه نده له چنده شو ځندا وشه کان پشته یه ک بهرنادهن و دووباره ده بنه وه . لځ ئهمه ناکاته ئه وه ی شاعیر له جوانییه کان دا بځن و په یامی راسته قینه ی له بیر به نه وه . یاخود له تو ځی ته مو مژوو ته متوومانا واته کان بخنکځن ..
شاعیر له کځ پله یه کدا ده ځځت

گهر مهرگ

بوازی دام ژوانځ ئه گرین

تځ له چاوما بنوو

منیش بځ رابردوو

تځر تځر

ئه گریم

کاکه سهلام بهرگی قوربانیدانی به بهری ئهم پارچه شیعره یدا کردووه و ده یه وځت هاوړ - ازه که ی له دیده یا پشوو بدات و له ژوانگه یه کی هه نسکا تځر بهرځ ندکی ئهمه ک و ئالووده بوون بیشواته وه و بځ ځیشی له که ناری مهرگا تځر تځر بځ رځانی بځ هووده یی ته مه نی ناکامی بگریت .

بځ کوځ رځیشتی که ئه تزانی

چاوم سهرنجی ته ماشاته

ته مه نم دره ختی با ځات و

سیمام ره نگی زهرده خه نه ت

شاعیر وه کوو شیرو قاوه له هه ځچوونه .. له لایه ک ځشه ویسته که ی

له دیدە یا دەسره و ځنځ، له لایه کی دیکه شهوه سهره کڼ نهی ده کات و گازندهی
 ئه وهی لڼ ده کات و ده پرسځت بڼ کوڼ رڼ یشتی .. سنوورو په یوه ست و
 ته پکه و داوی بڼ ده ن ته وه ، گوایه سهرنجی روانگهی ئه وه و ته مه نیشی
 به قه د دره ختی با ڼ ایه تی .. و به خڼ شی و ناخڼ شیه کانی ئه ویشه وه به نده
 .. و شاعیر به شڼ وه یه ک به نده به خڼ شه ویسته که یه وه سهرایا ره نگی شادی
 و ناسځری ئه وی گرتووه ، به ڼا م تروسکه ی شادیه ک له وشه کانی به دی
 ناکه یت . سهرایا نائومځدی و ره نجرځیی و که وتن و هه ڼا تنه ..
 شاعیر ره شینه و تروسکه ی ئازادی له ناخیا زڼر کم وارڼ ده که وڼ
 بدره وشڼ ته وه ؟

ئه وه تا له کڼ پله یه کی تر دا ده ځځت

ته من له سهر رڼ دایناوم
 به دار شه قڼ کی شکست و
 به مشتڼ رڼ ژری ما ندووه وه
 ژیان به دیار سهرمه وه یه
 له هه نارڼ کی ئاودار ئه چڼ
 ناوده مم پڼ ئه کا له ئاوو
 دهستم به سنگی راناگا
 ئیتر کچڼ بڼ لڼم هه ځدی
 دهستم به هیچ کوڼ راناگا

شاعیر که یشته وه ته خاڼی کڼ تایی و چاوه ڼ وانی دونیا یه کی تره ، دهستی
 له ژیان شته وه و ده زانځت عومریشی به ره و نه مان هه ځ ده زنڼ .. و گڼ پاڼی
 رڼ ژگاری پڼ به خشیوه ، لاره لاره ی مهرگڼ تی و له گه ڼ ئه وه شدا سوور
 ده زانځت دونیا و ژیان به چڼ ژن و له هه نارڼ کی ئاودار ده چن .. دهم و
 گه روو ناخی پڼ ده که ن له ئاوو ، بڼ یه داوا له ناسکه کچی خه ونه کانی
 ده کات . ئیتر بابس بڼ ته هه ځه اتن و بات اوڼ ک له کڼ شی عه شق و فین و
 ژیا نا به سڼ نه وه .. لڼ ئه فسوس دهستی به هیچ کوڼ راناگا و
 ناچار ده ځیت .:

خڼ زگه زامه کانی نیشتمان
 به زامی بهر باران ئه چوو
 که خڼ شیه کرد
 هیچی پاش خڼی
 جڼ نه ده هڼ شت

دیاره ئهم هه موو قسه و باس و ئهم هه موو جوانکاری و وشه سازی و
 دووباره نزایه ی شاعیر بڼ نیشتمانڼ کی خوناوی و کاوله ئاشڼ کی کون
 کون و زامداره ..

بـیه دهستی سـاز بهرز دهکاتهوهو داوا دهکات نیشتمانهکهی بهر بارانی رهحمهت بکهوـت و لهگهـ هاتنی شهـماـی سهـفاو سایهـقهـی ساماـدا ،خـتهیهـک بهجهستهیهوه نهدهماو ئهـمیش پرـ بهدوو دیدهـی خهوی یهـکجاری دایدهـگرت و ئـخهـی و ماـئاوایی لهزهـبرو زهـنگ دهـکرد .

کورته چیرکـ\ ماچی کچـ ءجـمـمـکـ. . جـلال قادر

لـ کـتایی ساـانی هـشتاکان جـاـ حـووم حـزم چووبوو کچـ ءجـمـمـکـ،
ئـژانـ لـناو باژـری- شارـچکـی (نـغـدـ) دـمبینی و دـردـ دـی خـم
بـ بـیان دـکرد.

کیژـکی باریکـلانـ و چاوـشی لـو باریک و خوـن شیرین بوو، بـ بـ
ئومـدیـو دـیگوت : زـحمـتـ ئـمـ بـ یـکـترین، ماـوـمان ـازی
نابن بـمدـن بـ کوردی ئـراقـی.

سـرـای بـ ئومـدـبوونـم، کـچی ئـژانـ لـبـردـم دوکانـکی
شـربـتـفرـشی سـ چوار کاتژـمرـادـوـستام بـ دیدـنی نیگای ئـو
پـریـدـ شـخ و شـنگـ.

شـربـتـفرـشی کـ گـنجـکی گـنـم و قسـخـش بوو، کـ منی دـبینی
دـیگوت : لـوـتـی ئـو کچـ ءجـمـمـ بـرـ تـدـپـتـتـ زـقم زیادی
کردوو.

هـندـکـجاریـش بـ ئـنـفـست گـرانـیـکی حـسـن زیرـکی دـهاویشـتـ سـر
زـبـتـکـی :

نـسیحـت بـت بـ دـداری
عاشق نـبن بـ بـواری

کاتـک سـبـری ئـو پـریـدـ دـردـکـوت، دـپـشـکـام و ئاگـام لـخـم
نـدـما. دـمزانی ئـویش دـی پـمـوـیـ، جارجار ئاوـی لـدـدامـو و
ئیشارـتی دـدامـ، لی ئـفسووس کـ ئـمـ لـ دوو شوـنی جیاواز لـدایک
بوو بووین.

لـ پاش چوارپـنج مانگ بـیارمدا ئـو شارـ بـجـبـهـم، بـیارمدا دوا
سـردانی گـگـکی کچـ ءجـمـمـکـ بـکـم، ئـگـر بینیم ماچـکی مـزی بـکـم
ئینجا ماـئاوایی لـبـکـم.

کاتہ نزدیک بہ ماہیان بوومہو، شک بووم، پریم بینی بہ کراسی بووکہنی، دست لہ ناو دستہ زواو سواری تہ مبیہیکی سووری کہشخہ دہ بووم.

خریک بوو مہشکم بتہقت، لہ ئیرہیہ سہرم لہشیواوو. لہم کاتہ، لہ پہ گوہم لہدہنگی چہند لاوک بوو دارہکی تہستووریان اادہکشا بہ سہر شہقامہک، بہدہنگی بہرز دہیانگووت : لہ بووک و زواو دہگرین تا بہخشیشہکی باش نہدات ئیزنی نادہین تہپہت.

تہم کردہوہیم پہخشا بوو، منیش بہد و بہگیان هاوکاریانم کرد و کاریتہکم لہگہہیان اکشاو ناوہاستی جادہکمان گرت.

ماشہنی بووک و زواو کہسووکاری گہیشہ بہردہممان. سہرہ تا زواو بہ قسہی خشا و پاانہوہ ولیدا بہربہستہکہ بشکہنہت، لہگہہ گہنجہکان شانمانا بہ شانی یہکتر، ئیزنی زواومان نہدا لہگاکہ بہت.

زواو ناچاربوو دستہ خستہ گیرفانی بہک تمہنی دا بہ گہنجہکان، تہوان دوور کہوتنہو، خہم بہ تاق و تہنہا لہ سہنگہر مامہو، چہند جارہک زواو پاہی پہوہنام، وک بہرد لہ شوہنی خہم چہقیم. دووبارہ ناچاربوو دستہ بندت بہ گیرفانی بہک پوولی پیشاندام، وہرمندہگرت. بہ تووہییہو، یہخہی گرتم و هاورایکرد : ہہی ئازاوہچی، چت لہم دہوہت؟

▪ ماچہکی بووکہ...

قہہمی تووند گرت و گووشی و بایدا و خہشی لہگہہ سووہاند، کہوتم بہر پہی. نہمکردہ نامہردی ہہردوو ہاقیم گرتوو بہزہویدا و لہبنی خہمنا، هاواری لہ ہہہسا، توومہز سہر تہژنہم بہر گوونی کہوتبوو.

لہم کاتہ بووکہ وک ناوہژیوان دستہ نہرمی خستہ سہرشانم و وتی ؛ تہ شہت بوویتہ.

یہکسہر وہامیمدایہو ؛ ماچہکم دہ گاتان بہ واہا دہکہم. زواو کہ ہہشتا ئاخ و تہفی ژانی گوئی بہری نہدابوو، هاواریکرد بہسہر بووک: ماچہکی بہرہ با لہ کہہمان بہتہو.

بووکہ لہ جہی خہی وک پہیکہر اوہستا. لہ سہرخ و بہ جوانی و مہرہبانی لہی نزدیک بوومہو. ماچہکی مزرم کرد. خہرا وک فیشہک شہتہ، بہئہوہی ئاو لہدوای خہم بدہمہو، چووم بہ ئاسمانہو ونبووم.

قاسپی د ننگ کی ه وراما نی . ه م ر ن ریا وی

(کورت گوزرک ب ووبر هون ریپ کی مام ب خش دا)

ی ک م: ه ورامان، م کی س ن نترین ن غم کوردید کانه؛ م ژووی هون ری کورد ن م مان پ د دت. ناخی ه ر مر ی کی ه ورامانی و بگر خودی باند و شاخ و داخی ن م د ف ر ل وانل و ل م ل دی و ئاوازی ه ر ک ن و س ن و هشتاک هون ر م ندان (ستران ب ژ و ژ نیار) وک پ ویست ن یان تونیو ن م سامان ه ر ز نگی و د و م ند ب ئ رشیف بک و بیخ ن س ر گ نجین ی هون ری کوردی. دووی م: ل خ یا دان و یادگی گشت مر ف کی ه ورامانیدا سووچک دانراو ب گ رانیب ژک ک س زی ناخ کی است ل د نگی ژ ر ژ و ک وی س ر ی رزایید کانی نیشتمان د چت. ک د سترت، ه موو ه ورامان خ ی د ب ت م ل دی و گ رانیی کوردیت د ه ند ل لا شیرینتر و ل ب رد ا نتر د ب ت.

ن م د ننگ خا و نی ا بردووی کی گ ش و ل ه ر شار و شار چک و گوند و شاخ و پ د شت کی ه وراماندا زایید ی ب ند و ج پ نج ی خزم تی دیار.

“ه هان ب خش غ ففووری” یان ه مان “مام ب خش” ی لای ه ورامانیی کان، ب ی ک ل د ننگ شاز و س ن کانی سترانی ه ورامی داد نر ت و شان ب شانی ک ک هون ر م ندانی وک ئ سمان ه ورامی (1935)، ش فیع ک یمن یی (1942)، ح م ح س ن ک یمن یی (1933)، ج میل ن و س ووی (1946) و س باح ه ورامی (1962)، ا بردووی کی پرشنگداریان ب گ رانی ه ورامی دروست کردو و ن م م ک ب س دان هون ر م ندی دی، در ژ پ د ری ب باز و چک هون ریپ کی ن م گ رانیب ژان.

هون ر م ند ب خش، ب ی ک ل ئ ستووند ک س ر کیی کانی ئاواز و م ل دی س نی کوردی داد نر ت ک ل ه ورامانی س ر ک ش و د نگی ب ه موو نیشتماندا ب او د ب ت و. ه فتا (70) سا ا ژ و خزم ت ب گ رانی ه ورامی ب خ ی ب گ ی کی ه ر وون ب س لماندنی ه مان استی. ئ سمان ک یمن یی، ج میل ن و س ووی و ف تح و ا جوان یی (1952)، ل ها و ه ر ن زیک کانی ن م هون ر م ند د ن

ئەژمار كە پەكەو ديان گەرانىيان تەمار كەردوو.

زەر جار مە كە گوێ ل گەرانىيەكى بەخش دەبەت، لە كوێ ئەم گەردوونە بەرینە بیت، است خودی هەورامانی بیر دەكەوتتو چوئە ئاواز و مەلەدی ئەم بەشەى نیشتمان لە سترانیدا خە دەردەخات،

ئاستە ئاسمان كەیمەیی بە "پاشای سیاچەمانە" دادەنرەت بەم بەخشەیش یەك لە كەكەكە سەرکەییەكانى سیاچەمانە.

سەیم: لەو نەوانەدا ئەوێ بەخش لە گەرانىيەژانەى دى جیا دەكاتو، ووى لە وردە بەزم یان هەمان بەزمى چەپەپەیی لە نەو گەرانىيە هەورامیدا كە داھەنەرەكەى خودى ئەم هونەرەمەندەیی و مەركەى خودى خەپەوێ. بەی بەخشەى هونەرەمەند لە نەو گەرانىيە هەورامیدا بە سەرتەپى بەزمى چەپەپەیی لە قەقەم دەدرەت.

چوارەم: بەخشەى هونەرەمەند ئاستە خەكەى گوندی "شەشمە"ی سەر بە شارەچكەى دەبزوونى "نەوسوو" بەم هەر لە تەمەنى گەنجییەو و لە شاری جوانە دەكات و بەشى زەرى تەمەنى لە قەقەى جوانەدا و پەشت سەر دەنەت. هەر لەم گەنجەیشو پەوێندیەكى پتەو لە نەوان دەفەرى جافایەتى بە ناوێندەتى جوانە و نەوسوو دروست دەكات و هەر لە ئەم هونەرەمەندەو بە سەدان لاوى گەرانىيەژى ئەم ناوێ نیشتمان، شوێن چەكەكەى دەكەون و بە هەورامى دەستەرن.

بەخشە بەدرەژایى تەمەنى، 50 گەرانى بە گوێجای سترانى كوردی دەبەخشەت. كرمان كرمانە، ئەى كەمەى مەلەرز، نەهەیی خاەماوى، عەجەب فە بەخشەن، گوێ و حاجى مەریەم و ئاوەدان جوانە، لە سترانە دیارەكانى مام بەخش دەنە ئەژمار كە بە هەمیشە لە یادگەى مەرى ئەم دەفەرەدا دەمەنەو.

پەنجەم: هونەرەمەند مام بەخشە، یەكەم كەسەیش دەبەت كە ئامەرى دەف دەنەتە نەو گەرانىيە هەورامى و سەزى نەو ئامەرى دەف لە نەو تەكە و خانەقا و مزگەوتو و بە دنیای گەرانى كوردی دەگوێزەتو و هەر لەم گەنجەیشو دەنگى گەرانى و ئامەر ئاوەتەى یەكەى دەبن. ئیدی لەرە بەدواو سترانى هەورامى پە دەنەتە نەو قەناخەكى دى و زەر خەراتریش بە هەر هەموو كوردستاندا بەاو دەبەتو.

جەمەى ئاماژەپەدانە هونەرەمەند جەهەانبەخش غەفوورى (بەخشە) سەمە 1936 (1316 هەتاوى) لە گوندی "شەشمە"ی نەزىك شارەچكەى "نەوسوو" سەر بە شاری "پاوە"ی ژەنەلاتى كوردستان لەدایك دەبەت و سەرەنجەمیش 12 ی گەلەزانی 2723 (2023) لە تەمەنى 87 ساەیدا لە شاری جوانەدا كەچى دوايى دەكات و خاكى ئەم ناوێ نیشتمان دەبەتە دوا هەواری.

هەمەڕ نەریاوى

ژدځ:

- 1 - کښې ملبه رزوو ه ورامانی، ما پښې فرات (ANF، نېمېری 2023
- 2 - خاښې بېواری هونډر و جوانی، عوسمانی نووری (پښې)، گوتاری نو
- 3 - بې احترام مام بېخش و برای هنرمندان جوان، دکتر محمد یعقوبی، دنگی نځریاو
- 4 - باوړین ځ و ساز شیون سډای، پښېامی ځ نجوومنی فځره نگی- ځدې بی مړیوان بې کچی تاه ځ تایی هونډرم ند بېخش
- 5 - دنگک بې قوو ځای و پانتایی ه ورامان، دنگی نځریاو

سود ځ کانی ه نار. سامان خدر مځمځد

ه نار یې کک ل و میوانی ک ل و رزی پایزدا پ دگات و میو یې ک ل ناوچ ګرم ګان و کوستان ګان د ووت ل ګی قو م و ګو و چ نډین سودی ه یې ک ل ۱۰ خا دا ګو و ت و.

سودی بې وې رېوون وې شړپنج: خواردنی ه نار بې رګری کی ب ه نځ دروست د کات بې ل ناو بردنی خان ګانی شړپنج ل ل کک ین و یې کی زانستی دا ل سا ی ۲۰۱۲ ځ و وون بوت و ک ه نار د بې ت ه ی ل ناو بردنی خان ګانی شړپنج.

بې ژنانی سک پ: خواردنی ه نار ل لاین ژنانی سک پ و د بې ت ه ی دروستکردنی ت و او ی ځ کسجین ب ک رپ و ه نار د و م ند ب چ ند ځیتامینک ب دایکی سک پ.

ب سود ب ځ سک: سود کی زری ه یې ب ځ و ځ شیان ی توشی ځ سک د بند و ب تایب تی ځ و ک سان ی ل ت م نی پیریدا توشی ځ ش ی ځ سک د بن.

ه نار ناه ځ توشی ځ ش ی ل بیرچون و ب بیت: ل ل کو ین و یې ک ل زانک ی لیما لیندای ځ مړیکی ځ و ی د زی و ک ش ر ب تی ه نار ب رګری دژی ځ ش ی ل بیرچون و د و ست و.

سودی هه نار به په ستانی ځین : خواردنی ۵۰۰ ملم ژانډ به ماوې مانگهک د بهت هه ی ئو وې کسه توشی په ستانی ځین نه بهت ئو ویش زانکوی م لیکه ی مارگریت له سک تل ندان ئو و استی ی خستوت ئو و.

چوری خوین ناهه لهت: خواردنی شربتی هه نار د بهت هه ی له ناو بردنی چوری ځین به یه کجاری ئو ویش به خواردنی به ماو یه دکت ر ته ماس کلینکی و پسپه ی نه خه شیه کانی د له ئو مریکا نام ژگاریمان د کات به خواردنی شربتی هه نار ئو و شمان په د بهت شربتی هه نار خه ی له شکر.

به دابه زاندنی که ش به سود: خواردنی هه نار به رگری ئو و دروست د کات که که ش له شمان زیاده کات و که ش دد گرت تاکه خواردنی به هه ز له سوتانی چوری به تایبه تی چوری ورگ له م حه بهت د بهت ژانډ به رت.

سودی هه نار به شکر: له کوینه و یه کی ئیسرائیلی شربتی هه نار د بهت هه ی هه ی که م بونه و ی نه خه ش شکر و ئو وان ی هه نار د خن که متر توشی ئو م نه خه شیه ئو بن و چار سه ریشیان د کات.

سودی به جگر : هه نار سه رچاو یه کی سه ر کیی قیتامین جی و په تاسیوم ئو ویش د بهته هه ی پاک بونه و ی جگر و ریخه کان و که م بونه و ی هه وای ناوسک.

به سود به به هه زی سه کس: هه نار یه که که له و میوانه ی که پا نه رو و هاوکاری سه کس و ئار زوی سه کس زیاده کات لای پیاوان و ژنان، ئو که سان ی به رد وام هه نار د خن، له کات ی نه جامدانی سه کسدا په ستانی ځه نیان نزم د م نه ت و، دکت ر کریستوفر ف ریست له زانکه ی کالیف نیا د نیای د کات و شربتی هه نار له سدا ۵۰ ی توانای سه کس زیاده کات و نه بهت هه ی که م بونه و نه خه ش د و شربته نه ی په ستات.

بوونهوهری چاک.. شیعری فـرهاد کـریم

مـرځ له ناو خـی جـینابتهوه بچوکـکی گهـوره یه و خـی نازانـځ گوو
رځـه

من مـرځ قم دهـزانم ئاودهـست شوځـنی ژیان و پشـوودان نیه
سهرم پـځ بووه له هـوا ځ مـرځ لـځناگه ځ سهر به تا ځ بـ له هـوا ځ خـراپ
خـراپی مـرځ له وهـدایه به هـموو شـت ځ که وه راد ځ منیش رانا یـم به خـمی
مـرځ

غـریبی خـم دهـکم شهرم نیه مـرځ غـریبی خـی بکا سهـیره مـرځ
غـریبی خـی نه کا

دووره هـځنده دووره دهـشمريت ناگا پا هـوانی گـځ هـپان نیه گهـوره ی
بچووکـه، مـرځ ځه بچووکـی گهـوره

په لاماری ژیان هـمیشه نزیکه خو ځ نه شه قام،
نه بینر ځیت باشه حز له سهـیری جوانی ناکا بینینی پـځ بووه له گوو
مـرځ

سروشتی بازار، شه ځی ئاین، ره نگ نه خـځش، کـځر بیر بووه مـرځ
هاور ځکانم در ځ ژیان و به کورتی مردن ز ځر ژیان و به که می مردن
هاور ځکانم

هاو ځ ځیه کم هـه بوو له ژیان ده ترساو نه مرد له مردن ده ترساو نه ژیا
هاو ځ ځیه کم

هاو ځ ځیه کم هـه بوو له مردن و له ژیان ده ترسا، نه مرد و نه ژیا
هاو ځ ځیه کم هـه بوو له مردن نه ده ترساو ژیا له ژیان نه ده ترساو مرد
هاو ځ ځیه کم

هاو ځ ځیه کم هـه بوو نه حزی له ژیان بوو نه له مردن له نـځوان مردن و
ژیان ده سوو ځ ایه وه

من هـرگیز له هاو ځ ځکانی خـم نه گهـیشتم و نامـه و ځش بگم و کـځشه
بخمه ناو ژیان و مردنیان

هـمیشه له دهـروه ی ژیان و مردنـی ئه وانـدام بـ ئه وه ی
په یوه ندیه کا نمان ئا ځ ځزی تـځنه که و ځت

مـرځ غـریبی خـی بکا شهرم نیه له ناو خـی جـینابتهوه گوو رځـه
سهرم پـځ بووه له هـوا ځ خـراپ ئاودهـست شوځـنی پشـوودانـه

من مـرځ قم و خـوم د ځ به خـوی مـرځ ځه خوا
پـځ بووه له شه ی روناک قوربانیه که سواوه چرایه ک نیه بـ گهـشه رځـی
تاریکه تاوان

شښ به دهمامکوهه شووره ييه، گورگ و مه و کهر مندايي مړښتن خوا
دهما مکه
مندايي کاني دا يانه وه که ندي
يه کي خوارد، يه کي کوشت، سواړي يه کي کيان بوو
ناو ناو چووه مړښتن
مړښتن زړه مېهره بانه واي گووت نه و
گورکه نا،
مه که نا،
کهره که نا،
نه و گوته،
که سيش گوښي له نه و نه بوو
مړښتن مېهره بانه
که سيش گوښي له من نه بوو
مړښتن دښتي کي تايي ناخوښته وه
گهر نه کوژي و نه خواو سوارنه بڼي
سواربوون و خواردن و کوشتنت پيرز بوونه وه څراپ
خوت باش بوونه وه څراپ با مېهره بانيت نه زښت به خوتوويي جوانيت

۱۱
۱۲

سښي دښت . . نښوزاد بڼندي

وا ئې مشويش ښح بڼ جڼما و دڼ لڼ ناکاو سښفري کرد .
بڼ و شښست بارانڼ هات و کڼ هاتڼ ژوور ، ئې و دڼري کرد .

من ئې مزاني ديوارکي بڼرز هڼي ئالڼ و نڼوانڼ ،
ئې و کڼوانڼ ، هڼمووماني لڼ تيشکي خڼر بڼ بڼري کرد .
بڼ و ناکاوڼ ، جانتاکانت چڼن ښکښت و نامادڼ بوون ؟
زڼر ساده بوون ووشکانت ، کڼ ښحت وا بڼبڼري کرد .
ناگاداري ښگاکان بڼ ، خڼت ښادښتي خڼيا ښ نڼکڼي ،
نڼکڼي وڼک درڼخت ، وڼرزڼکان چيان دا پڼي ، لڼبڼري کرد .
دڼوران دڼورانڼ ئېزيم ، ئې و گوڼي کڼ چاو هڼدڼڼ ،

ئم ب ئاگا پى پيا ئن و ئو ئاگادار ، لى سىرى كرد .
 لى و شى قامه شى دارانى قى وزه دىواری گرتوو ،
 لى مېترى يىكا يادم كى ، گىر خىم لى گىگى تا شى شى كرد .
 لى پاركى كانى ئوروپا ، لى گىگى بى فرا وىنى بگرى ،
 من لىرى چى بكم گىر شيعرى داواى دو و گى وهىرى كرد ؟
 لى و بى ناو گىگى و گىگى باخكى تى اى نو قوم بى ،
 قىنا م پىرسى كى دىم بى خىم سىر سىر بوو ، سىرى كرد .
 ئىرى يى نىيى ئىزىم ، لىره ئىرى يىش بى جى هىشت ،
 چى بكم دىم تىنگى و دووريت زىا تىرىش تىنگى بىرى كرد .
 نىلى پى ناخ شى گىشتى بكم بى دىناى شىنا ،
 يىك با دىرى شيعرم هى بوو ، گىشتى تى دىر بى دىرى كرد .
 هىر ئىستا لى تارىكىدا ، نى خىوم دى و نى خىر هى دى ،
 نازانم كاممان قازانچ و . كاممان شكا و زىرىرى كرد
 ئىگىر لى ناو جانتا يىكتا ، دىنكى شيعرت بىردمايى ،
 كاتىكت زانى برژانگت بى تى سوختى و لى بىرى كرد .
 وا نى زانى ئى و ئىتر كانگى ئى وىن و هىوايى ،
 زىر خى بىر پى ناى بى برد و كى چى ئى و بى خى بىرى كرد .
 هى مان دىناى وشك و قى ، نىنگى كان نى تى تى تى نىن ،
 نى كراو هىشتا وىك ئى وى كى بى شىر بى بى شىرى كرد .

ووناكى، من، گو، ئا و . . شيعر: سهراب سپهرى . . وىر گىگى اى: پىشكى ناكام

هىور نى . .
 "با" نى . .
 لى قى راغ جى وزى كى وى دايشتم
 جوى ماسىيى كان
 ووناكى ، من ، گى ، ئا
 "پاك" تى زىان
 دايكم ، نى جانى كى ئى كاتى وى

نان و ...حان ۛ و...پ ۛنیر
ئاسمانی ۛ ۛه ۛور
گو ۛ ۛن ۛفسجی ۛ تاز ۛ پشکوتو ۛکان
ئاخ ۛ تیشکی ۛووناکی ل ۛ جامی مسا
دی چی با ت ۛو...!
پ ۛیژی ۛ دیوار ۛ ۛرز ۛک
کاریو ۛ ئ ۛگ ۛی ۛن ۛت ۛ س ۛر ئ ۛرز
ل ۛ پشتی ز ۛرد ۛخ ۛن ۛو
ه ۛموو شت ۛک شاراو ۛی

کون ۛک ل ۛ دیواری ز ۛم ۛنا ی ۛ
ک ۛ ووخساری منی تیا ۛ ۛدی ئ ۛکر ۛ
چ ۛن شت ۛک ه ۛن ک ۛ من نایانزانم
ب ۛس ئ ۛزانم گ ۛر ب ۛ ۛنگی س ۛوز
خ ۛم ب ۛپ ۛشم ...ئ ۛمرم
ئ ۛ ۛم ب ۛر ۛو لوتک ۛ
پ ۛم ل ۛ پ ۛ و با ۛ
ل ۛ تاریکیا " ۛگا " ئ ۛبینم
من پ ۛ ل ۛ فانه ۛسم
من پ ۛ ل ۛ لم و نوورم
و
پر ل ۛ دار و در ۛخت
پ ۛم ل ۛ ۛگا ...ل ۛ پرد
ل ۛ ووبار ...ل ۛ ش ۛپ ۛل
پ ۛم ل ۛ س ۛب ۛری گ ۛ ۛای ۛک
ک ۛ ل ۛ ناو ئاوا ی ۛ
ئای "د ۛروون" م چ ۛن ت ۛنها ی ۛ